

í Útvegsbankanum hér í bæ 1. febr. 1936, en á vixli þessum, sem afsagður var sökum greiðslufalls 4. febr. 1936, eru stefndir allir ábekingar og auk þess umbjóðandi stefnanda.

Hefir stefnandi krafist þess, að stefndir verði in solidum dæmdir til að greiða sér upphæð vixilsins, kr. 5000.00 með 6% ársvöxtum frá gjalddaga hans til greiðsludags, $\frac{1}{3}\%$ upphæðarinnar í þóknun, kr. 15.10 í afsagnarkostnað og málskostnað að skaðlausu. Nemur hann eftir framlögðum reikningi, sem kemur heim við aukatekjulögin og lágmarksgjaldskrá málflutningsmannafélagsins, kr. 442.10.

Stefndir hafa látið mæta í málinu, en þar eð engum andmælum hefir verið hreyft gegn framangreindum kröfum stefnanda, verða þær teknar til greina að öllu leyti.

Föstudaginn 12. nóvember 1937.

Nr. 75/1937. **Útibú Útvegsbanka Íslands h/f í Vestmannaeyjum** (Theodór B. Lindal)
 gegn
skiptaráðandanum í Vestmannaeyjum f. h. þrotabús Jóns Einarssonar og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs
 (Stefán Jóh. Stefánsson).

Endurskoðunarkostnaður samkv. 7. gr. l. 25/1929
 eigi talinn til skiptakostnaðar.

Úrskurður skiptaréttar Vestmannaeyja 22. okt. 1936:
 Framangreindur endurskoðunarkostnaður, að upphæð kr. 1060.00, skal greiddur úr þrotabúi Jóns Einarssonar á sama hátt og skiptakostnaður, og skulu kr. 910.39 af framan- greindum skiptakostnaði í búinu greiddir af andvirði veðsettra eigna þess.

Dómur hæstaréttar.

Áfrýjandi, sem hefir, að fengnu áfrýjunarleyfi 14. júlí þ. á., skotið skiptaréttarúrskurði þeim, er í máli

Þessu greinir, til hæstaréttar með stefnu 19. s. m., hefir krafizt þess, að úrskurðurinn verði úr gildi felldur, og að tölul. II. 16: „Endurskoðun ... kr. 1060.00“ í úthlutunargerð í þrotabúi Jóns kaupmanns Einarssonar á Gjábakka í Vestmannaeyjum verði niður felldur. Svo krefst áfrýjandi þess, að stefndi fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs verði dæmdur til þess að greiða honum málskostnað fyrir hæstarétti. Af hálfu hinna stefndu hefir þess verið krafizt, að ofan nefndur liður verði látinn standa kyrr í úthlutunargerðinni og að úrskurðurinn verði að því leyti staðfestur. Svo er þess enn fremur krafizt af hálfu fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, að áfrýjandi verði dæmdur til að greiða honum málskostnað fyrir hæstarétti eftir mati dómsins.

Endurskoðunarkostnaður samkv. 7. gr. laga nr. 25 1929 verður til með þeim hætti, að viðkomandi lögregluréttardómari, eða dómsmálaráðherra, sbr. 2. mgr. 8. gr. sömu laga, ákveður og lætur fram fara endurskoðun á bókhaldi þrotamanns vegna og í þarfir opinberrar rannsóknar á hendur honum, án þess að til atbeina lánardrottna eða fyrirsvarsmanna þrotabús komi og án þess að hagsmunir þess eða lánardrottna þess einstakra þurfi að hafa fyrir augum hverju sinni. Samkvæmt grundvallarreglum íslenzks réttar kostar ríkissjóður rannsókn opinberra mála, án þess að sá, er fyrir refsiverðu broti kann að hafa orðið, eða aðrir ósakfelldir einstaklingar, þurfi að kosta þar nokkru til. Ákvæðið í niðurlagi 1. málsg. 7. gr. laga nr. 25 1929 um það, að endurskoðun samkvæmt nefndri lagagrein skuli fram fara „á kostnað búsins“, hefir að geyma algerða undantekningu frá tóðum grundvallarreglum íslenzks réttar, og virðist því ástæða vera til þess að skýra það svo,

að það verði lánardrottnum þrotabúa svo ótilfinnanlegt sem unnt er. Í því segir ekki um það, hvar í skuldaröð kröfu um laun fyrir endurskoðun samkvæmt 7. gr. laga nr. 25 1929 skuli skipa sæti, hvort hún skuli t. d. njóta forgangsréttar eftir b-lið 82. eða 83. gr. skiptalaganna eða vera almenn, forréttindalaus krafa eftir 85. gr. sömu laga. Því meiri forréttindi sem tóðri kröfu eru veitt, því tilfinnanlegri yrði hún einatt öðrum lánardrottnum, þar á meðal forgangskröfuhöfum eftir 83. gr. skiptalaganna. Ef endurskoðunarkostnaður samkvæmt 7. gr. laga nr. 25 1929 væri ekki forgangskrafa, þá mundi hann engu máli skipta forgangskröfuhafa eftir 83. gr. skiptalaganna, og almennir lánardrottnar yrðu þá einungis að hlíta því, að endurskoðunarlaun yrðu greidd af fé búans eftir sömu reglum og í sömu hlutföllum sem þeirra kröfur. Með þeim hætti mundi ákvæðið í niðurlagi 1. málsg. 7. gr. laga nr. 25 1929 skerða hag þeirra svo lítið sem framast væri unnt.

Með því að ekki er kveðið á um sæti kröfu samkvæmt niðurlagi 1. málsg. 7. gr. laga nr. 25 1929 í skuldaröð, með því að niðurlagsákvæði sömu málsgreinar geymir algert undantekningarákvæði frá meginreglum íslenzks réttar um greiðslu kostnaðar af opinberri rannsókn, og loks með því að þess vegna er ástæða til að gera verkanir þess sem ótilfinnangelastar að unnt er öðrum lánardrottnum þrotabúa, þá þykir verða að skýra nefnt ákvæði þannig, að kröfur samkvæmt því skuli skipa sæti í skuldaröð þrotabúa meðal almennra, forréttindalausra krafna samkvæmt 85. gr. skiptalaganna. Verður því að lita svo á, að skiptaráðanda hafi ekki verið rétt að telja kröfu þá um laun fyrir endurskoðun, sem í máli þessu greinir og ekki er í eðli sínu skiptakostnaður,

til slíks kostnaðar. Verður því samkvæmt kröfu áfrýjanda að fella hinn áfrýjaða skiptaréttarúrskurð úr gildi og skylda skiptaráðandann til þess að fella niður tölul. II. 16: „Endurskoðun ... kr. 1060.00“ af úthlutunargerð sinni í þrotabúi Jóns Einarssonar kaupmanns á Gjábakka í Vestmannaeyjum.

Eftir atvikum þykir rétt, að málskostnaður fyrir hæstarétti falli niður.

Því dæmist rétt vera:

Hinn áfrýjaði skiptaréttarúrskurður er úr gildi felldur, og ber skiptaráðandanum að fella tölulið II. 16: „Endurskoðun ... kr. 1060.00“ niður af úthlutunargerð sinni í ofangreindu þrotabúi.

Málskostnaður fyrir hæstarétti falli niður.

Forsendur hins áfrýjaða úrskurðar hljóða svo:

Á skiptafundi, sem haldinn var í þrotabúi Jóns Einarssonar, fyrrverandi kaupmanns, til heimilis Gjábakka hér í bænum, þann 30. janúar þ. á., var lagt fram frumvarp til úthlutunargerðar í búinu, eins og getið hafði verið um í auglýsingu um fundinn í Lögbirtingablaðinu.

Í frumvarpi þessu til úthlutunargerðar er kostnaður við endurskoðun á bókhaldi gjaldþrota, að upphæð kr. 1060.00, talinn meðal skiptakostnaðar, sem er, að þeirri upphæð meðtalinni, samtals kr. 3345.00, en andvirði óveðsettra eigna búsins, að upphæð kr. 2758.15, sem skyldi samkv. frumvarpinu úthlutast þannig, að kr. 323.54 gengju til tveggja separatista, en kr. 2434.61 skyldu ganga til greiðslu upp í framangreindan skiptakostnað, en það, sem ekki fengist greitt þannig af skiptakostnaðinum, eða kr. 910.39, skyldi greiddast af andvirði veðsettra eigna búsins, en fasteignir og skip búsins voru lagðar ófullnægðum veðhöfum út til eignar

fyrir samtals kr. 70550.00, en fjárnumið lausafé var selt til fullnustu fjárnámskröfu fyrir kr. 2968.10.

Umboðsmaður útibús Útvegsbanka Íslands h. f. hér í bænum, sem fengið hafði ýmsar af fasteignum gjaldþrota lagðar út til eignar sem ófullnægður veðhafi, hefir mótmælt því, að framangreindur endurskoðunarkostnaður verði greiddur af eignum búsins sem skiptakostnaður og hefir ennfremur mótmælt því sem almennur kröfuhafi í búið, að endurskoðunarkostnaður þessi sé greiddur úr búinu, og hefir mótmælt því, að nefndu bankaútibúi verði gert að greiða framangreindar kr. 910.39, eða nokkurn hluta þeirra, af andvirði veðsettra eigna búsins, sem bankinn hafði fengið lagðar út til eignar.

Dómsmálaráðuneytinu var gert aðvart um framangreind mótmæli Útvegsbankans, þar eð ágreiningur þessi snertir hagsmuni rikissjóðs, og hefir ráðuneytið látið mæta í málinu til þess að gæta hagsmuna rikissjóðs og krafist þess, að umræddur endurskoðunarkostnaður verði greiddur úr búinu á þann hátt, sem gert er ráð fyrir í framangreindu frumvarpi til úthlutunargerðar, en aðrir hlutaðeigendur hafa ekki látið þetta til sín taka og hafa ekki komið fram með önnur mótmæli né athugasemdir gegn umræddu frumvarpi til úthlutunargerðar.

Samkvæmt 7. gr. laga nr. 25 frá 14. júní 1929, um gjaldþrotaskipti, skal dómari sá, sem framkvæmir rannsókn út af gjaldþroti, virðist honum vera ástæða til, láta sérfróða menn endurskoða bókhald, ásamt eigna- og skuldaframtali þrotamanns, á kostnað búsins.

Samkvæmt þessu ákvæði ber að greiða framangreindan endurskoðunarkostnað úr þrotabúinu, og er þá aðeins að athuga, hvort heimilt sé að greiða hann á sama hátt og skiptakostnað eða hvort hann skuli aðeins greiðast af eignum búsins sem almenn krafa eða sem forgangskrafa samkvæmt skiptalögunum, ef um eignir er að ræða til úthlutunar upp í slíkar kröfur.

Þar eð slíka endurskoðun, sem að framan greinir, skal samkv. framangreindu lagaákvæði fortakslaust framkvæma á kostnað búsins, án þess nokkurt ákvæði sé jafnframt sett um, að aðrar kröfur skuli ganga fyrir kostnaði þessum, þykir verða að skilja ákvæði þetta þannig, að slíkur kostnaður skuli greiddur af eignum búsins, óskiptum, á

sama hátt og skiptakostnaður. Og að því er framan-
greindan endurskoðunarkostnað í sambandi við umrætt
gjaldþrot snertir, þá þykir bera að greiða hann af and-
virði óveðsetts lausafjár búans, þó af því leiði, að nokk-
ur hluti skiptakostnaðar þess, er snertir veðsettar eignir
búans sérstaklega, verði að greiðast af andvirði þeirra,
eins og gert hefir verið ráð fyrir í hinu framlagða frum-
varpi til úthlutunargerðar, og ber því að greiða þann hluta
skiptakostnaðar þessa, sem þannig fæst eigi greiddur af
andvirði óveðsettra eigna búans, kr. 910.39, af andverði
veðsettra eigna þess.

Mánudaginn 15. nóvember 1937.

Nr. 155/1936. **Skiptaráðandinn í Vestmannaeyjum**
f. h. þrotabús Páls S. Scheving

(Theodór B. Lindal)

gegn

**Jóni G. Pálssyni og Jóhanni Guð-
jónssyni**

(Sveinbjörn Jónsson).

Bjarglaun.

Dómur sjóðóms Gullbringu- og Kjósarsýslu 26. júní 1936:
Stefndur, Páll S. Scheving, greiði stefnandanum, Magnúsi
Jónssyni fyrir hönd Jóhanns Guðjónssonar og Jóns G.
Pálssonar, kr. 5000.00, ásamt 5% ársvöxtum frá 1. maí
1936 til greiðsludags, og kr. 814.20 í málskostnað.

Sjóveðréttur í m/b Fylki V. E. 14 fyrir hinum ídæmdu
upphæðum viðurkennist.

Dómi þessum ber að fullnægja innan þriggja sólar-
hringa frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur hæstaréttar.

Áfrýjandi hefir skotið máli þessu til hæstaréttar
með stefnu dags. 29. september f. á. og gert þessar
dómkröfur: *ad allega*, að hann verði einungis dæmd-